

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Tallinna Teeninduskooli hulgi- ja jaekaubanduse ning toiduainete töötlemise õppekavarühmade hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2020

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	5
3. Hulgi- ja jaekaubanduse (HJK) ja toiduainete töötlemise (TT) õppekavarühmade (ÕKR) analüüs hindamisvaldkondade lõikes	10
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	10
3.2 Õppimine ja õpetamine	15
3.3 Õpetajad.....	24
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused HJK ja TT õppekavarühmade osas.....	27

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliiste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmade tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga 18.09.2020.

EKKA juhataja korraldusega nr 1.1-10/20/5 kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Marika Merilai	Tööandjate esindaja HJK ÕKR, komisjoni esimees MTÜ Kaubanduse Kutseksamikeskus juhatuse liige, kaubandusökonoomika õppekava nõukogu liige, lektor Tallinna Tööstushariduskeskuses
Kersti Pärn	Kutseõppe ekspert, komisjoni sekretär Juhtimisvaldkonna õppejõud-konsultant; juhtimiskvaliteedi projektide välisindaja, ekspert
Merle Truupõld	Kutseõppe ekspert Tartu KHK toiduainete tehnoloogia osakonna juhataja, valdkonna kutsestandardite töörühma ja kutsekomisjonide liige
Uno Kaldmäe	Tööandjate esindaja TT ÕKR AS Lõuna Pagarid juhataja; Eesti Leivaliidu president; pagar- kondiiter kutse kutsekomisjoni esimees

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAg.

Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks ning komisjoni aruande koostamiseks.

Hindamiskülastus toimus perioodil 6.-8.10.2020 videosilla vahendusel *Google Meet* ja *Google Times* keskkondades. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus iseseisvalt kooli poolt esitatud dokumentidega.

Videovestlused kulgesid valdavalt latusalt, sest olid ette valmistatud, vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks valmistunud; esines mõningaid probleeme koolipoolse internetiühenduse kvaliteediga.

Komisjoni liikmete ühised seisukohad väljenduvad käesolevas hindamisaruandes.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli poolt esitatud kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 18.11.2020.

2. Üldosa

- **Kooli kontaktandmed:**

Koolijuht	Direktor Meeli Kaldma, meeli.kaldma@teeninduskool.ee
Aadress	Majaka 2, 11412 Tallinn
Telefon	605 3102
e-post	info@teeninduskool.ee
koduleht	https://www.teeninduskool.ee/
Õppekava- rühmade kontaktisikud	Hulgi- ja jaekaubanduse ÕKR Aive Antson aive.antson@teeninduskool.ee Toiduainete töötlemise ÕKR Eha Martma eha.martma@teeninduskool.ee

- **Kooli lühitutvustus** (allikas ÕKRde eneseanalüüs):

Tallinna Teeninduskool (edaspidi Teko) on Põhja-Eesti suurim teenindusvaldkonna ametikool, mis asub sajandivanuses hoones Tallinnas Lasnamäe veerul ([Teko ajalugu](#)).

Kooli enim tuntud, ajaloolise traditsiooniga erialad on toitlustus, teenindus, kaubandus ja toiduainetööstus, 90ndate algul lisandus turism ja majutusteenindus, 2017.a iluteenindus.

Kooli õppijad on osalenud erinevatel kutsemeisterlikkuse võistlustel (sh AEHT, Worldskills, Euroskills) ja saavutanud märkimisväärsed tulemusi ([saavutused alates 2000 aastast](#)).

Kooli visioon: Kaasaegse õppekeskkonnaga tegusate teenindajate kool.

Kooli missioon: Tallinna Teeninduskool kui parim partner tööandjatele majutuse, teeninduse ja kaubanduse valdkondades.

Slogan: Meiega meistriks! Terveks eluks kasulikud oskused!

Põhiväärtused:

Innovaatilisus - oleme uuendusmeelsed ja käime kaasas valdkonna arengutega.

Professionaalsus - töötame eesmärgipäraselt ning anname selle hoiaku edasi ka õpilastele; toetame säästvat arengut.

Usaldusväarsus - oleme ausad ja lojaalsed, iga töötaja on avatud ja väerika suhtlemise, võrdse kohtlemise ja sallivuse kandja.

2016–2020 arengukava üldeesmärgid:

1. Teko võimaldab tööturu vajadustega arvestavat ja elukestvate õppele orienteeritud kutseharidust ja koolitust õpilastele ja kooliväliste huvigruppidele.
2. Teko väärtustab oma töötajaid ja toetab nende arengut.
3. Teko kasutab ressursse õppekasvatust protsessi arendamiseks säästlikult ja tulemuslikult.

Ülevaade hulgi- ja jaekaubanduse ÕKR õppekavadest ja õppekavadel õppijatest hinnataval perioodil (allikas ÕKR eneseanalüüs).

Kõikide õppekavade juht on juhtivõpetaja Aive Antson.

Tabel 1: Hulgi- ja jaekaubanduse ÕKR õppekavad

Õppekava nimetus *tärniga tähistatud õppekavad pole enam kasutusel	Õppeliik/ Kvalifikatsioonitase	Kood EHISes	Maht (EKAP)	Rakenduse aasta	Õppevorm
Müügi-korraldus*	V taseme kutseõppe esmaõpe	81313	80 EKAP	2007	töökohapõhine
Müügiesindaja*	V taseme kutseõppe esmaõpe	81337	80 EKAP	2007	koolipõhine
Müüja*	IV taseme kutseõppe esmaõpe	81473	120 EKAP	2007	koolipõhine
Müüja*	IV taseme kutseõppe esmaõpe	85386	80 EKAP	2009	koolipõhine
Müüja*	IV taseme kutseõppe esmaõpe	115862	120 EKAP	2012	koolipõhine
Müügiesindaja*	V taseme kutseõppe esmaõpe	134968	120 EKAP	2016	mitte-statsionaarne
Müügi-korraldaja	V taseme kutseõppe esmaõpe	134969	120 EKAP	2015	töökohapõhine
	https://www.teeninduskool.ee/wp-content/uploads/2019/10/134969_-_muugikorraldaja_452_-_viienda_taseme_kutseoppe_esmaope.pdf				
Müüja-kliendi-teenindaja*	IV taseme kutseõppe esmaõpe	134970	60 EKAP	2016	töökohapõhine
Kaubapaigutaja	III taseme kutseõppe esmaõpe	201517	60 EKAP	Ei ole rakendatud	
Müügi-korraldaja	V taseme kutseõppe esmaõpe	209117	120 EKAP	2018	töökohapõhine
	https://www.teeninduskool.ee/wp-content/uploads/2019/09/OK-209117-muugikorraldaja_452MK19.pdf				
Tele-marketingi konsultant	IV taseme kutseõppe esmaõpe	207862	30	2019	töökohapõhine
	https://www.teeninduskool.ee/wp-content/uploads/2019/02/207862-Telemarketingi-konsultant-442.pdf				

Tabel 2: Hulgi- ja jaekaubanduse ÕKR õppekavadel õppijate arv

Õppekava	Õppeliik/ kvalifikatsiooni- tase	õppijate arv 2014/ 15 õa	õppijate arv 2015/ 16 õa	õppijate arv 2016/ 17 õa	õppijate arv 2017/ 18 õa	õppijate arv 2018/ 19 õa	õppijate arv 2019/ 20 õa
Müügi- esindaja	kutseõpe keskhariduse baasil (V taseme kutseõppe esmaõpe)	15	2	17	10		
Müügi- korraldaja	V taseme kutseõppe esmaõpe		51	72	57	33	37
Müügi- korraldus	kutseõpe keskhariduse baasil	87	34	1			
Müüja	Kutsekesk- haridusõpe	34	7	7			
Müüja- kliendi- teenindaja	IV taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekesk- haridusõpe)			1		8	
Telemarke- tingi konsul- tant (15.05)	IV taseme kutseõppe esmaõpe						25

Ülevaade toiduainete töötlemise ÕKR õppekavadest ja õppekavadel õppijatest hinnataval perioodil (allikas ÕKR eneseanalüüs).

Kõikide õppekavade juht on juhtivõpetaja Eha Martma.

Tabel 3: Toiduainete töötlemise ÕKR õppekavad

Õppekava nimetus *tärniga tähistatud õppekavad pole enam kasutusel	Õppeliik/ Kvalifikatsioonitase	Kood EHISes	Maht	Rakendumise aasta	Õppevorm
Pagar*	Kutseõpe põhihariduse baasil	84933	60 EAP	2009	töökohapõhine
Pagar kondiiter*	Kutseõpe põhihariduse baasil	85385	120 EAP	2009	koolipõhine
Kondiiter*	Kutseõpe keskhariduse baasil	85438	40 EAP	2009	koolipõhine
Toiduainete tehnoloogia*	Kutseõpe keskhariduse baasil	101964	20 EAP	2010	töökohapõhine
Abipagar	III taseme kutseõpe esmaõpe	134964	60 EKAP	2015	koolipõhine
	https://www.teeninduskool.ee/wp-content/uploads/2019/09/OK-134964-abipagar_431.pdf				
Pagar, kondiiter	IV taseme kutseõppe esmaõpe	139281	180 EKAP	2015	koolipõhine
	https://www.teeninduskool.ee/wp-content/uploads/2019/09/OK-139281-pagari- ja kondiitritoodete tehnoloogia_441-PK19-PE.pdf				
Kondiiter	IV taseme kutseõppe esmaõpe	152377	60 EKAP	2016	koolipõhine
	https://www.teeninduskool.ee/wp-content/uploads/2019/09/OK-152377-kondiiter_442.pdf				

Tabel 4: Toiduainete töötlemise ÕKR õppekavadel õppijate arv

Õppekava rühm (15. okt)	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätkuõpe	Õppijate arv 2014/15 õ-a	Õppijate arv 2015/16 õ-a	Õppijate arv 2016/17 õ-a	Õppijate arv 2017/18 õ-a	Õppijate arv 2018/19 õ-a	Õppijate arv 2019/20 õ-a
abipagar	III taseme kutseõpe		8	15	15	15	29
pagar	kutseõpe põhihariduse basil	12	13	2			
pagar, kondiiter	IV taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	138	131	135	129	146	155
kondiiter	IV taseme kutseõppe esmaõpe	75	68	59	43	42	44

3. Hulgi- ja jaekaubanduse (HJK) ning ja toiduainete töötlemise (TT) õppekavarühmade (ÕKR) analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Analüüs

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Õppekavaarendus on HJK ning TT ÕKRdes eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust:

- Õppekavaarenduses lähtutakse Teko kehtivas arengukavas määratletud üldeesmärgist - võimaldada tööturu vajadustega arvestavat ja elukestvale õppele orienteeritud kutseharidust ning koolitust õppijatele ja kooliväliste huvigruppidele.
Koolil on pikaajaline teeninduse, toitlustuse, kaubanduse ja toiduainete töötlemise erialadel õpetamise kogemus, mis loob vajalikud eeldused valdkondade kutseõppe järjepidevaks arendamiseks.
- Õppekavaarendus on kooli kehtivas arengukavas oluline prioriteet, mille jälgimiseks on seatud mõõdetavad sihtväärtused ning võtmetegevused [tegevuskavas](#); tegevuskava täitmise hindamine toimub iga-aastaselt sisehindamise käigus ÕKRde juhtivõpetajate eestvedamisel.
- Õppekavaarenduse eemärgid ÕKRdes on:
 - viia õppekavad vastavusse kutsestandardite uuendustega;
 - pakkuda koolitusvõimalusi valdkonna erinevate tasemete töötajatele;
 - töötada õppekavad välja vastavalt OSKA uuringu „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele“ soovitudele;
 - kaasata rakenduskavade uuendamisesse erinevaid huvipooli (õpetajad, tööandjad, praktikajuhendajad, õppijad);
 - ühtlustada õppemeetodid ja hindamisülesanded homogeensetes õppegruppides.
- Hindamisperioodil viidi HJK ja TT ÕKRde tasemeõppe õppekavad vastavusse uute kutsestandardite ja/või muutunud seadusandlusega. Kehtivad õppekavad on kooskõlastatud tööandjatega ning järgivad tööturu muutusi (sh OSKA-programmi soovitudes). Hindamisperioodil koostatud ja rakendatud õppekavad on esitatud tabelites 1 ja 3.

- HJK ÕKRs toimub müügikorraldaja (5.taseme kutseõpe) ja telemarketingi konsultandi (4.taseme kutseõpe) õppekavadel õppimine töökohapõhises õppevormis. TT ÕKRs toimub abipagari (3.taseme kutseõpe), pagar-kondiitri (4.taseme kutseõpe) ja kondiitri (4.taseme kutseõpe) õppekavadel õppimine koolipõhises õppevormis.
- Õppekavaarendust juhivad ÕKRde juhtivõpetajad, protsessi on kaastatud ÕKRde õpetajad, külalislektorid (praktikud valdkonna ettevõtetest), praktikaettevõtete esindajad, õppijad (tagasiside kaudu), erialaliitude esindajad, kutseõppe- ja/või haridusasutused, tööandjate esindajad. Igal õppeaastal augustikuus toimuvad ÕKRde töökoosolekud, kus analüüsitakse eelmise õppeaasta tulemusi, vaadatakse üle rakenduskavad ning vajadusel viiakse sisse muudatused.

HJK ÕKR õppekavades on hindamisperiodil tehtud järgmisi muudatusi:

- kõik rakendatavad õppekavad on väljundipõhised;
- müügikorraldaja 5.taseme õppekavas suurendati juhtimise ja juhendamise mooduli mahtu 6,15 EKAPilt 14 EKAP-ni, et tagada õppekava vastavus kutsestandardi 5.tasemele;
- müügikorraldaja õppekavas suurendati müügioskuste arendamisega seotud teemade mahtu (nt varem 12,3 EKAPit, nüüd 14 EKAPit);
- müügikorraldaja ja telemarketingi konsultandi õppekavadel rakendatakse töökohapõhist õppevormi ning seetõttu tehakse tihedat koostööd kaubandusettevõtetega: igal õppeaastal kaardistab ÕKR juhtivõpetaja koostöös kaubandusettevõtete koolitus- või personalijuhiga ettevõtte töötajate koolitusvajaduse: nt avati 2017/2018 õa AS Selveri töötajatele müüja-klienditeenindaja õpperühm; 2019/2020 õa Omniva ja AS TVPlay Baltic töötajatele telemarketingi õpperühm;
- praktikajuhendis on praktikaülesanded detailsemalt lahti kirjutatud (ülesande sisu, hindamiskriteeriumid), et tagada õpiväljundite maksimaalne saavutamine;
- valikainete loetellu on lisandunud meeskonnatöö oskusi arendavad teemad (nt ajaplaneerimine, grupiprotsessid, läbirääkimise oskused).

TT ÕKR õppekavades on hindamisperiodil tehtud järgmisi muudatusi:

- kõik rakendatavad õppekavad on väljundipõhised;
- 2017-2019 õa kaasajastati kehtivates õppekavades valikmoodulite sisu: nt lisati toidufotograafia, gluteenivabad küpsetised, veganküpsetised, võileivatordid; loodi individuaalne valikainete süsteem 2 EKAPi ulatuses;
- kehtivates õppekavades on suurendatud praktiliste tundide ja praktika osakaalu, mis toetab oluliselt õpiväljundite saavutamist;
- õppijate eripära/individuaalsusega arvestamine: õppijal on võimalus liikuda järgmise või eelmise astme õppekavale, kasutada individuaalset õppekava või õppegraafikut, rakenduskava kohandatakse konkreetsele õppegrupile;
- jätkub moodulite tervikliku hindamissüsteemi loomine, et võimalikult tõhusalt lõimida erialaseid ja üldaineid.

• **Ülevaade HJK ÕKRs rakendatud täiendusõppe õppekavadest:**

Tabel 5: HJK ÕKR täiendusõppe kursused (allikas: ÕKR eneseanalüüs)

Kursus	Läbiviimise aasta	Sihtrühm	Maht	Alustanud (arv)	Lõpetanud (arv)
Teenindus- ja müügipsühholoogia	2014	RKT	160	55	45
Klienditeenindus kaubandusettevõttes	2015	RKT	80	18	18
Täienduskoolitus klienditeeninduses - "raske klient"	2017	RKT	40	24	24

Tunne kaupa, mida müüd	2017	RKT	96	31	30
Kaubandusvaldkonna õigusaktid	2017	RKT	20	15	14
Klienditeenindus kaubandusettevõttes	2017	RKT	75	11	9
Kaubandusvaldkonna õigusaktid	2018	RKT	49	9	9
Tunne kaupa, mida müüd	2018	RKT	144	50	48
Klienditeenindus	2019		8	20	20
Professionaalne klienditeenindus	2019	RKT	40	16	16

- **Ülevaade TT ÕKRs rakendatud täiendusõppe õppekavadest:**

Tabel 6: TT ÕKR täiendusõppe kursused (allikas: ÕKR eneseanalüüs)

Kursus	Läbiviimise aasta	Sihtrühm	Maht (tund)	alustanud (arv)	õpetanud (arv)
Pagar-kondiiter algõpe eesti keeles	2014	töötukassa	440	40	37
Pagar-kondiiter algõpe vene keeles	2014	töötukassa	220	15	14
Pagar-kondiiter algõpe eesti keeles	2015	töötukassa	220	30	30
Pagar-kondiiter algõpe vene keeles	2015	töötukassa	220	22	21
Tordivalmistamise meistriskoolitus	2015		20	20	20

- Tabelist on näha, et perioodil 2016-2020 pole ÕKRs täienduskoolitusi toimunud, mis on eneseanalüüsi andmetel seotud Tellijate vähese huviga valdkonna oskustöötajate täiendkoolitamise suhtes.
- Järgides tööturu vajadusi ja analüüsid huvipoolte tagasisidet, ollakse mõlemas ÕKRs valmis uuteks väljakutseteks õppekavaarenduses:
 - nt on HJK ÕKRs kavas koostada e-kaubanduse esma- ja jätkuõppekavad, sest e-kaubandusega seotud tööjõuvajadus kasvab; müügi korraldaja jätkuõppekavade edasiarendamine (nt teenindusprotsessi juht, müügi protsessi juht, kaubakategooriajuht), sest kaubandusvaldkonnas on reljeefselt esile tõusnud spetsiifilisi kompetentse omavate töötajate puudus; esmaõppe õppekavad telemarketingi erialal (nt telefoniteeninduse konsultant, telemarketingi spetsialist), sest kasvab nõudlus kaugmüügitöötajate järele;
 - TT ÕKRs on kavas suurendada rakendatavates õppekavades distantsõppe mahutu (nt teha üks kord nädalas e-õppe päevi), et muuta õppimine veelgi paindlikumaks.
 - ÕKRde täienduskoolituses on kavas keskenduda nn õpiampsudele (lühiajalised täienduskoolitused): nt koolitused kaubandusettevõtte klienditeenindajatele ja esmatasandi juhtidele; ettevõtte vajadustest lähtuvad kaubagruppe tutvustavad koolitused (nt pesemisevahendid, gurmeekaubad); spetsiifilisi teadmisi andvad koolitused; kutseksamiks ettevalmistavad koolitused.

ÕKR õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga; õppesisu, õppemeetodid ja hindamiskriteeriumid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepeadevuste arendamisel:

- ÕKRde õppekavade moodulite rakenduskavade ülevaatus ja uuendamine toimub regulaarselt: igal õppeaastal augustis toimuvad ÕKRde töökoosolekud, kus juhtivõpetajate eestvedamisel analüüsitakse koos kutseõpetajate ja praktikajuhendajatega rakenduskavasid ja tunnijaotusplaani.

Sisendit muudatusteks saadakse ka praktika kaitsmistelt, vestlustest õppijate (tagasiside ümarlaud), praktikajuhendajate ja kutseksamite hindamiskomisjoni liikmetega.

- Muudatused ÕKRde õppekavade moodulite rakenduskavades on valdavalt seotud õppemethodika, hindamise ja iseseisvate tööde arendamisega:
 - nt on muudetud HJK ÕKRs õppekava moodulite õpetamise järjestust: müügikorraldaja õppekava juhtimise ja juhendamise mooduli õpe viidi üle teise õppeaasta sügissemestrisse ning vähendati kliendisuhete juhtimise osakaalu klienditeeninduse korraldamise moodulis, mis võimaldas õppijatel pühendada rohkem aega arengumapi koostamisele; liideti kokku 3 kaubaväljapanekuga seotud teemat üheks teemaks;
 - TT ÕKR õppekavade rakenduskavades suurendati praktiliste tööde ja praktika osakaalu ning lisati uued õppijaid huvitavad valikmoodulid.
- HJK ÕKRs toimub õppetöö kehtival õppekavadel töökohapõhises õppes, TT ÕKRs koolipõhises õppes ning sellega seoses on ka erisused mooduli rakenduskavades õppijate eripäraga arvestamisel:
 - Töökohapõhises õppes õppijad on valdavalt täiskasvanud inimesed ja seetõttu on õppemethodikas rõhuasetus andragoogiliste printsiipide rakendamisel (nt enesearengu kirjeldamine, töökogemuse analüüs, kogemuslik õppimine); mooduli hindamine toimub nt müügikorraldaja õppekaval arengumapi abil, et seostada õppekava ja õppija eesmärgid kutseksami nõuetega; õppetöö on koolis ühel päeval nädalas ning õppijal on õppeprotsessi kujundamisel keskne roll ja ka vastutus.
 - TT ÕKRs toimub õppetöö koolipõhises õppes, õppijateks on nii alaealised kui täiskasvanud, erineva haridustasemega ja ka erivajadusega inimesed (abipagari õppekava, 3.taseme kutseõpe) – kõik see seab õppekorraldusele erinõuded: nt alates 2018/2019 õppeaastast on TT ÕKR HEV-õppijatel teoreetiline ja praktiline õpe ning praktika jaotatud nii, et kolmel päeval nädalas toimub õpe koolikeskkonnas ja kahel päeval ettevõttes praktiliselt, erivajadusega õppija puhul on suur roll juhendamisel.
 - Vene emakeelega õppijate puhul toetavad riigikeele õpetust MISA/PRÕM keeleprojektid, alates 2013.a keskendutakse lõimitud aine- ja keeleõppele (LAK-õpe): nt erialatunnid ja praktika kaitsmine toimuvad eesti keeles, õpetajate töökavad on eestikeelsed, valikainetesse on lisatud moodul Eesti keel teise keelena.
- Erialaste ja võtmepädevuste ühildamiseks kasutatakse ÕKRdes erinevaid toimivaid meetodeid:
 - HJK ÕKRs: nt võõrkeeleoskuse arendamine rahvusvahelistes projektides osalemisega, õpiülesannete lahendamine digikeskkondades, enesejuhtimise valikaine 1.kursusel õpioskuste arendamiseks, kultuuri ja teadussaavutuste käsitlemine ainetundides jpm.
 - TT ÕKRs: nt õppijad on kaasatud erinevate ürituste läbiviimisesse, osalemine huvitegevuses ja võistlustel arendab mh sotsiaalseid ja infotehnoloogilisi pädevusi ning algatusvõimet.
- Komisjoni hinnangul on ÕKRde poolt määratletud **arenguväljakutsed õppekavaarenduses** asjakohased, adekvaatselt määratletud ja toetavad õppekavaarenduse eesmärkide elluviimist:
 - tööturu vajadustele vastavate esma- ja jätkuõppekavade väljatöötamine ja rakendamine (nt HJK ÕKRs e-kaubanduse spetsialist, telefoniteeninduse konsultant jt);
 - HJK ÕKRs telemarketingi õppekava edasiarendamine ning koostöös ettevõtete ja Kutsekojaga valdkonna kutsesüsteemi arendamine (sh kutsestandardi loomine);
 - ettevõtete vajadustest lähtuvate täienduskoolituste kursuste väljatöötamine: nt kutseksamite ettevalmistus, müüja algõppe kursus koolituskaardi kasutamiseks;
 - TT ÕKRs 60/40 eestikeelsele õppele üleminek, et suurendada riigikeele eksami B2 tasemele sooritajate protsenti;
 - õppemethodika edasiarendamine: nt distantsõppe osakaalu suurendamine, digivahendite kasutamise suurendamine jms

Järeldused

Tugevused

- Õppekavaarendus on ÕKRdes süsteemselt juhitud protsess, mis lähtub kooli kehtiva arengukava prioriteetidest ning tööturu ja õppijate reaalsest vajadusest; õppida on võimalik erinevate tasemetel õppekavadel.
- Moodulite rakenduskavad vaadatakse üle regulaarselt, rõhuasetus on õppe kvaliteedi tagamisel ja õppijate eripäraga arvestamisel.
- Töökohapõhise õppe rakendamisel on saavutatud häid tulemusi (nt andragoogiliste printsiipide tõhus rakendamine, moodulhindamine, paindlik õppetöö korraldus, rõhuasetus praktilistele töödele).

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitusel:

- Vestlusest HJK ÕKR õppijatega selgus, et nad vajavad rohkem personaalset tuge infotehnoloogia alaste oskuste arendamisel ja seetõttu soovib komisjon nt suurendada arvutitundide mahtu.
- TT ÕKR soovib komisjon kaaluda võimalust pikendada abipagari õpe 60 EKAlt 90 EKAPle, mis annab parema võimaluse õppijate individuaalsuse arvestamiseks ja aitaks kaasa ka väljalangevuse vähendamisele.
- HJK ÕKR soovib kaaluda müügiesindaja tase 5 õppekava loomist, sest nimetatud erialal on tööturul kõrge potentsiaal.
- Kuna TT ÕKR pole perioodil 2016-2020 toimunud täienduskoolitusi, siis soovib komisjon koostada uued täienduskoolituse õppekavad vastavalt kehtivatele pagari ja kondiitri kutsestandarditele, et soodustada ettevõtjate huvi koolituste tellimisel.

Arenguvõimalused:

- TT ÕKR-s ei ole senini õnnestunud alustada 5. taseme töökohapõhise õppega ja seetõttu soovib komisjon viia läbi küsitlus TT ÕKR vilistlaste seas, et teada saada ettevõtete ootused 5. taseme vanempagari ja vanemkondiitri õppesse asumiseks.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Õppijate erialavalik on toetatud:

- Õppijate erialavaliku toetamine on üks oluline eesmärk Teko kehtivas arengukavas (Alaeesmärk 3.4: Õppijate arv on stabiilne tõhusa turundustegevuse tulemusel), pikemaajalises perspektiivis vähendab õige erialavalik ka väljalangevust.
- Teko õpilaste vastuvõtu kord on kirjeldatud dokumendis „Õpilase kutseõppeasutusse vastuvõtu kord“, mida on hindamisperioodil uuendatud (nt on uuendatud vestluste ankeeti, erinevaid juhiseid). Vastuvõtukomisjoni kuuluvad ÕKRde õpetajad, tööandjate esindajad, vajadusel tugikeskuse töötaja(d).
- ÕKRde õpetajad ja kooli infojuht informeerivad õppimisvõimalustest potentsiaalseid õppijaid ja teisi huvipooli erinevate infokanalite ja toetavate tegevuste kaudu: kooli koduleht; reklaamid ühistranspordis, ajakirjanduses ja koostööpartnerite ettevõtetes; osalemine Teko meistrivõistluste päevadel, eriala ettevalmistuskursustel; osalemine erinevatel töö-, info- ja karjäärimeessidel (nt Raplamaa, Läänemaa ja Keila töö- ja karjäärimeessid, infomes „Noor Meister“); üldhariduskoolide karjääriõpetuse tunnid Tekos, Teko *Roadshow* õpitoad üldhariduskoolides; kohtumised ettevõtete esindajatega. Õppimisvõimalusi reklaamitakse ka kolmepoolsetel praktika hindamispäevadel ja praktika kaitsmistel. Eelpool nimetatud toetavad tegevused on taganud stabiilse õppijate arvu ÕKRdes.
- Vestlusel HJK ÕKR juhtivõpetajaga selgus, et otsepostitused toovad õppima 90% töökohapõhistest õppijatest, samuti on parimad õppimisvõimaluste tutvustajad õppijad ise ja ka vilistlased. Hindamisperioodil uuendati kaubandusettevõtete ja koostööpartnerite andmebaasi.
- Kooli sisseastumisel selgitatakse vestlustel välja õppijate eelnev erialane töökogemus, motivatsioon, valmisolek õppimiseks ja tutvustatakse õppekava. Töökohapõhisesse õppesse astuja esitab eelnevalt motivatsioonikirja, töökoha soovituskirja ning eeldatavad võimalused praktika sooritamiseks.
- Vestluses HJK ÕKR õppijatega selgus, et müügikorraldaja erialale tullakse sageli õppima peale klienditeeninduse eriala lõpetamist. Õppijad soovivad oma kolleegidele Tekos õppimist, sest õppetöö praktiline, kasutatakse palju aktiivõpet, erinevate ettevõtete külastusi jms.
- HJK ÕKR õppijad sooviksid jätkata õpinguid rakenduskõrgkoolis, kuid kahjuks on õppimisvõimalused kesised.
- Vestluses õpetajate, tööandjate esindajate ja õppijatega selgus, et teeninduse valdkonnades töötamise maine ei ole eriti kõrge ega piisavalt väärtustatud. Maine tõstmiseks on oluline

propageerida töömaailmale vajalikke ameteid tihedas koostöös tööandjate ja teiste huvigruppidega: nt soovitasid HJK ÕKR praktikaettevõtete esindajad kasutada erialade propageerimiseks õppijate edulugusid.

Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel:

- Õpikeskkonna kvaliteet on üks Teko kehtiva arengukava eesmärkidest (Alaeesmärk 3.2: Õppekeskkond võimaldab saavutada õppekavade eesmärged).
- ÕKRde õpikeskkond koosneb asjakohase sisustusega õppeklassidest; õppeköökidest, õpilasrestoranist, raamatukogust, arvutiklassidest ning praktilisteks töödeks vajalikest seadmetest ja abivahenditest (sh kaasaegsed tootenäidised õppeklassides); õppijatel on nõuetele vastavad riietus- ja hügieeniruumid ning väga head olmetingimused; õppekööke kasutatakse ka täiendõppes ning renditakse nädalavahetustel koostööpartneritele.
- Õpetajate, õppijate ja tööandjate esindajate hinnangul on õpikeskkond kaasaegne ja õpiväljundite saavutamiseks on loodud head tingimused.
- Töökohapõhises õppes on õpikeskkonnaks õppija töökoht ehk kaubandusettevõtte, mille vastavust hindavad ettevõtted ise praktikakoha taotluses; peamiseks kriteeriumiteks on praktika õpiväljundite saavutatuse tagamine ja praktikajuhendaja olemasolu. Kui mõnes ettevõttes pole võimalik saavutada kõiki õpiväljundeid, siis täidetakse puudujääv osa sobivas ettevõttes: nt kui õppija töötab väikeses kaubandusettevõttes (R-kiosk), siis on tal võimalik sooritada osa kaupade käitlemise korraldamise praktikast Prisma Peremarketis või teistes jaekaubanduskettides - HJK ÕKR õppijate hinnangul on selline lähenemine neile väga sobilik.
- Kooli raamatukogu toetab õppijate iseseisva töö tegemist: neil on võimalus kasutada internetiühendusega arvuteid, RIKS raamatukogutarkvara, õppekirjandust, on olemas juurdepääs EBSCO platvormi andmebaasidele (sisaldavad teadusajakirju, populaarteaduslikke ajakirju jms). TT õppekavarühmal on eestikeelset õppekirjandust vähe, mistõttu kasutavad õpetajad palju võõrkeelset õppematerjali, mida ise ka tõlgivad; samuti on Eesti Leivaliit toetanud õppekirjanduse soetamist.
- ÕKRde õppematerjalid on valdavalt elektroonilised ning õppijatele kättesaadavad elektroonilistes keskkondades. Alates 30.08.2020 on kasutusel Moodle keskkond, kus asuvad ÕKRde põhised nn Moodle-puud: õpetajad laadivad sinna teooriaõppe materjale ja õppijad praktikaaruandeid jms – nimetatud lähenemine aitab muuta õppetöö paindlikumaks ja arendab õppijate infotehnoloogilist pädevust. Vestlusest õppijatega selgus, et neile pole piisavalt arusaadav, kuidas Moodle-keskkond täpselt toimib, mõnevõrra häirivaks peetakse ka asjaolu, et erinevalt varasemaga ei ole võimalik näha ühes keskkonnas kõiki õppematerjale, hindteid, praktikapäevikuid ja tuleb kasutada kahte keskkonda (Tahvel ja Moodle). Komisjon aktsepteerib koolipoolset selgitust, et Tahvel õppeinfosüsteemile mindi üle alles 1.septembrist 2020 ja vestluste toimumise ajaks ei olnud õppijad veel kohanenud uue õppeinfosüsteemiga. Moodle`i keskkond muutus aktuaalseks just sel põhjusel alates 1.09.2020, sest Tahvel ei võimalda samu funktsionaalsusi, mis varasem õppeinfosüsteem ning seetõttu tuleb õppematerjale ja praktikadokumente luua ja hoida Moodle`i keskkonnas.
- Õpetajate ja õppijate hinnangul saadi distantsõppega eriolukorra tingimustes hästi hakkama: õppetöö toimus erinevates digikeskkondades ja oli paindlikult korraldatud. Kuna ÕKRde õppetöös suureneb distantsõppe osakaal niikuinii (tingituna mh ka COVID-19 pandeemiast), siis soovib komisjon kvaliteetsema internetiühenduse tagamiseks leida koolil ressursse kaabelühenduse loomiseks.

Õppekorraldus, sh praktika lähtub õppija eripärast ja erinevatest õppevormidest, mis toetavad õpiväljundite saavutamist:

- Õppetöö koolis toimub vastavalt akadeemilisele kalendrile ja seda reguleerib kooli õppekorralduseeskiri.
Õppekorralduslik informatsioon jõuab ÕKRde õppijateni kooli kodulehe, õppeinfosüsteemi Tahvel ning e-posti kaudu. Igal õppegrupil on meililist, rühmajuhendajad edastavad informatsiooni ka sotsiaalmeedia kaudu või personaalselt.
- Hindamisperioodil toimus kooli õppekorralduses oluline muutus: õppeaasta jagati neljaks õppeperioodiks, iga õppeperiood koosneb 9+1 õppenädalast, kus viimane nädal on hindamisnädal. Videovestluses õpetajatega selgus, et nimetatud muutuse tulemusel on paranenud õpitulemused ja väheneb ka väljalangevus.
- HJK ÕKR toimub õpe alates 2007.aastast töökohapõhises õppes, üks kord nädalas on kontaktpäev koolis (teoriaõpe ja praktilised tööd), ülejäänud ajal teevad õppijad iseseisvaid töid ja/või praktikat ettevõttes; praktikaperioodil toimuvad üks kord nädalas õppijate kohtumised koolipoolse praktikajuhendajaga - õppijate hinnangul on selline korraldus paindlik ja motiveeriv: kohustab pidevalt õpingutega tegelema, aitab ühildada pere- ja tööelu.
- TT ÕKR toimub õpe koolipõhises õppevormis ja hindamisperioodil toimus õppekorralduses kaks muudatust:
 - põhikooli baasil õppijate õppetöö graafikus muudeti õppeaasta üks pikk praktikaperiood kaheks lühemaks, et tagada teooria ja praktika tihedam seos ning tõsta praktika tulemuslikkust;
 - 3. taseme abipagari õppekaval õppijad on kaks päeva nädalas ettevõttes praktiliselt ja 3 päeva koolis õppetööl. Vestluses ÕKR juhtivõpetajaga selgus, et selline muudatus võimaldab paremini arvestatada HEV-õppijate tervisliku seisundiga ja õppijatel saavutada õpiväljundid lävendi tasemel kiiremini ja kergemalt.
- TT ÕKR on 4. taseme pagari ja kondiitritoodete tehnoloogia kutsekeshariduse õppekaval oluliselt suurenenud venekeelsete õppijate arv (konkurss on 5 soovijat ühele kohale). Venekeelseid õppijaid toetab õpiväljundite saavutamisel moodulite ja/või teemade lõimimine, abiks on erinevad keeleprojektid, valikõpingute moodul „Eesti keel teise keelena“, on suurendatud LAK-õppe (lõimitud aine- ja keeleõpe) mahtu; ÕKR kavandatakse 2021/2022 õa-l üleminekut 60/40 eestikeelsele õppele.
- ÕKRde praktikakorraldus on läbimõeldud ja toimiv. Praktikakorraldus on reguleeritud kooli õppekorralduseeskirjas. Prakтикаettevõtete esindajate hinnangul on praktika dokumentatsioon piisav, põhjalik, sisukas ja koolipoolsed ootused prakтикаettevõtetele on selgelt sõnastatud. Parimaid prakтикаettevõtteid tunnustatakse.
- Kuna ettevõttepoolne juhendaja on võtmeisik praktika õpiväljundite saavutamisel, siis on neile toimunud 2014, 2017 ja 2018.a koolitused: nt 2018 ESF projekti „Tallinna Teeninduskool koolitab praktikajuhendajaid...“ raames, kus osales 25 juhendajat HJK ÕKRst ja 10 juhendajat TT ÕKRst. Ettevõttepoolsetele juhendajatele toimuvad ka infopäevad.
- HJK ÕKR töökohapõhiste õppijate praktikakorraldus toimub vastavalt ettevõttega kokkulepitud graafikutele ja on sätestatud kolmepoolses praktikalepingus.
Ettevõttepoolsete praktikajuhendajate sõnul on hindamisperioodil parendatud praktika hindamislehte, täiendatud individuaalset praktikakava (nt lisatud õpiväljunditega seotud tööülesanded).
HJK ÕKR potentsiaalsete prakтикаettevõtete nimekirjas on juhtivaõpetaja andmetel üle 90 ettevõtte ja ÕKRI on head suhted ettevõtete koolitus- ja personalijuhtidega.

- TT ÕKR koolipõhise õppe planeerimine algab praktika ja praktilise töö kavandamisega. ÕKR õppijad leiavad praktikakoha valdavalt iseseisvalt (v.a HEV-õppijad), vajadusel saavad nad abi koolipoolset praktikajuhendajalt; praktikakoha puhul on oluline ka selle sobivus nt HEV-õppijale. Vestluses ÕKR juhtivõpetajaga selgus, et kooli õppeinfosüsteemis on tähestikulises järjestuses kooli praktikaettevõtete loetelu, kuid ei ole eraldi nt ÕKR poolt tunnustatud praktikaettevõtete nimekirja, st kuidas saaks õppija teada, millistesse ettevõtetesse ta saab minna tegema pagari praktikat, millistesse kondiitri praktikat.
- TT ÕKRs on loobutud põhikoolijärgsete õppijate pikkadest praktikaperioodidest ja HEV-õppijate praktika on jagatud kahele päevale nädalas; 3. taseme abipagari õppijale valib koolipoolne praktikajuhendaja koos õppijaga just temale sobiva praktikaettevõtte.
- ÕKRde õppijad koostavad praktika läbimise kohta aruande, praktika lõpeb aruande kaitsmisega. Praktikajuhendajatel on võimalus osaleda praktikaaruande kaitsmisel. HJK ÕKR praktika aruanded on aluseks arengumapi kutsealase eneseanalüüsi koostamisel. Uues õppeinfosüsteemis Tahvel lisab õppija oma aruande päevikusse ja nii saab ettevõtte esindaja ligipääsu nii päevikule kui aruandele.
- ÕKRde õppijatel on võimalik Erasmus+ projektide raames osaleda õpirändel ja sooritada praktika välisriikides (nt Belgias, Taanis, Soomes, Itaalias). Välispraktika toetab lisaks erialastele oskuste arendamisele ka õppijate võtmepädevuste arendamist (nt iseseisvus, kohanemisvõime, kultuuriline ja võõrkeelepädevus). ÕKRd jätkavad kontaktide loomist, et laiendada praktikavõimalusi välisriikides.
- HJK ÕKR müügikorraldaja õppekaval toimub kutseksam, mida korraldab Kaubanduse Kutseksamikeskus tavaliselt Teko ruumides. Müügiesindaja ja telemarketingi erialade lõpetajad sooritavad kooli lõpueksami, mille sisu on välja töötatud ÕKR õpetajate ja tööandjate koostöös. TT ÕKRs toimuvad kutseksamid koostöös Eesti Levaliiduga; abipagari ja kondiitri erialal toimub eksami 1.etapp koolis, kus õppeprotsessi käigus hinnatakse õpiväljundite saavutatust, liierialal (pagar-kondiiter) saab õppija valida ühe kutse, milles sooritab kutseksami, teise kutse kompetentside õpiväljundite saavutamist tõendab kooli direktori käskkirjaga. Mõlemas ÕKRs saab kutseksami taotlejatest 100% kutse, mis näitab õpetamise (sh õpetajate) kõrget taset.
- ÕKR juhtivõpetajad koguvad tagasisidet õppekorralduse parendamiseks järgmistest allikatest: praktika kaitsmine, vestlused õppijate, vilistlaste ning praktika- ja rühmajuhendajatega, mille alusel koostatakse kokkuvõtted (sh praktika kokkuvõtted) ja tulemusi tutvustatakse kooli nõunike kogus.

Õppesisu, õppemetoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktilal lähtub õpiväljunditest:

- Õppesisu, -metoodika ja hindamiskriteeriumid on kirjeldatud moodulite rakenduskavas, need on asjakohaselt määratletud, toetavad ennastjuhtiva õppija arengut ja õpiväljundite saavutamist.
- Moodulite lõiming aitab õppijatel omandada kompetentse terviklikult: nt HJK ÕKRs koolitatakse müügikorraldaja õppekava raames ka esma- või kesktaseme kaubandusettevõtete juhte ning juhtimise ja juhendamise põhimõtteid saab kasutada klienditeeninduse ja kassatöö moodulites.
- ÕKRde õppetöös kasutatakse aktiivõppe meetodeid, mis toetavad nii moodulite õpiväljundite saavutamist kui ka võtmepädevuste arendamist; kuna mõlemas ÕKRs on tegemist heterogeensete õppegruppidega, siis valib õpetaja konkreetset õppemeetodid paindlikult, lähtuvalt õppegrupi kooslusest või eripärast:

- HJK ÕKRs on õppemeetoditeks valdavalt arutelud, praktilised ülesanded (nt teenindustöö korraldamises töögraafiku koostamine), individuaalselt ja grupitöödena tehtavad juhtumianalüüsid ning situatsioonülesanded, kollaažid, ajurünnakud, rollimängud, õppekäigud jpm.
- TT ÕKRs kasutatavad õppemeetodid on kirjeldatud moodulite rakenduskavas: nt kasutatakse kommenteeritud valmistamisel arvutamist, paaristööd, praktilist tööd, selgitus- ja virgutusmeetodeid, arutelu; klienditeeninduse moodulis kasutatakse arutelu, SWOT analüüsi, praktilist tööd, meeskonnatööd, rollimänge, ideekaarti.
- Moodulite hindamine on mitmeeristav, v.a TT ÕKR pagar-kondiiter õppekaval, kus kasutatakse eristavat hindamist: eristava hindamisega hinnatakse vähemalt 50% üldõpingute moodulite mahust ja vähemalt 50% põhiõpingute ja valikõpingute moodulite mahust.
- TT ÕKRs kasutatakse teoreetilise hindamise asemel alates 2018.a ka praktiliste tööde teostamise hindamist: nt kondiitritehnoloogia mooduli lõpus omaloominguliste tortide valmistamine ja näitus; pagaritoodete mooduli lõpus lastepäraste vigursaiade valmistamine.
- ÕKRde õppijatele antakse õppeprotsessi käigus tagasisidet kujundava hindamise põhimõttel, mis toetab õppijate enesearengut.
- Praktikad hinnatakse ÕKRdes peamiselt mitmeeristavalt, v.a TT ÕKR pagar-kondiitri ja kondiitri õppekava, kus õppijaid hinnatakse eristavalt.
TT ÕKRs on koostatud praktika õpiväljundite saavutamiseks õpperühma praktikakavad, mis arvestavad nii õppija vanust kui ka haridustaset.
Abipagari õppekaval õppijate praktikad hinnatakse mitmeeristavalt, sest HEV-õppija saavutab õpiväljundid juhendamisel.
HJK ÕKRs kasutatakse õppeaasta lõpus kolmepoolset praktika hindamist, milles osalevad nii õppija, õpetaja kui ka juhendaja praktikaettevõttest.
- Videovestlusel osalenud ÕKRde praktikaettevõtete esindajad kinnitasid, et on rahul õppijate teadmiste ja oskuste tasemega.
Õppetöö tulemuslikkust näitavad ka ÕKRde õppijate positiivsed (auhinnalised) tulemused erialastel kutsevõistlustel (nii ülekoollised, vabariiklikud kui rahvusvahelised), mis on ära toodud kooli [kodulehel](#). Võistlustel erialaselt silma paistnutele võimaldatakse soodustatud tingimustel kutseeksami sooritamist.

Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijatele kättesaadavad:

- Koolis pakutavad tugiteenused ja –meetmed on kirjeldatud kooli õppekorralduseeskirjas p 18.
Koolis on loodud õppijate toetamiseks toimiv tugiteenistus (tugikeskus), kuhu kuuluvad rühmajuhendajad, psühholoog (tugikeskuse juht), eripedagoog-õppenõustaja, sotsiaalpedagoog ning meedik.
- Tugikeskuse töötajate poolt pakutakse mõlema ÕKR õppijatele psühholoogist, sotsiaalpedagoogilist, eripedagoogilist ning õppenõustamise alast tuge. Toetust vajavad selgitatakse välja vajaduspõhiselt, st lähtutakse konkreetse õppija konkreetsest probleemist/vajadusest (vajaduspõhine lähenemine on ka kooli arengukavas käsitletud prioriteet): nt HJK ÕKRs õppivad täiskasvanud vajavad abi eelkõige ajaplaneerimisel, TT ÕKRs õppivad noored vajavad aga enim õppenõustamist.
Andekate õppijate toetamiseks rakendatakse mõlemas ÕKRs nt lisaettevalmistust kooli- ja vabariiklikel üritustel osalemiseks, õppijatel on võimalus osaleda välisprojektides (nt Erasmus+).
- Tugikeskuse töötajate abi vajavad kõige rohkem TT ÕKRs õppijad, kuna tegu on põhikoolijärgsete ja HEV-õppijatega. Tugimeeskond on kaasatud ka TT ÕKRi vastuvõtukomisjoni töösse.
TT ÕKR vene õppekeelega rühmadele ja õpetajatele pakutakse erinevate projektide (nt MISA, PRÕM) raames võimalust eesti keele lisaõppeks, valikainetesse on lisatud moodul Eesti keel teise keelena.

- Vestlusel tugiteenistuse töötajatega selgus, et HEV-õppijate (puue, terviseprobleemid; andekas õppija) hulk TT ÕKRs suureneb pidevalt: nt 2018 oli neid 73, 2019 juba 112. Nende erisuste/vajaduse kaardistamine on toetuse pakkumise võtmeküsimus ja neid püütakse tavaõppijatega pigem integreerida kui isoleerida: nt pakutakse TT ÕKR HEV-õppijatele praktika ajal võimalust olla 2 päeva ettevõttes ja 3 päeva koolis, mis võimaldab neil paindlikumalt saavutada praktika õpiväljundid.
- TT ÕKRs on rakendatud individuaalset õppekava (IÕK) või individuaalset õppegraafikut (IÕG) /nt terviselikel põhjustel/:

Individuaalõpe	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
IÕG	11	28	3	8
IÕK	13	8	0	3

- TT ÕKRs õppijatele ja lastevanematele pakuvad tugikeskuse töötajad nõustamisteenust:

Individuaalne nõustamisteenus	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Tugispetsialistide poolt läbiviidud nõustamisteenuse kordade arv	1118	1493	835	714

- HJK ÕKRs õpivad töökohapõhises õppes valdavalt täiskasvanud õppijad ning neid toetavad eelkõige rühmajuhendaja ja aineõpetajad ning vajadusel kaastakse ka ettevõttepoolne praktikajuhendaja. Õppevõlgnevuste tekkimisel abistab sotsiaalpedagoog.
- Varasema õpingute ja töökogemuse arvestamine (VÕTA) on reguleeritud õppekorralduseeskirjas Lisa 2. ÕKRde õppijatest on perioodil 2016-2020 VÕTAga arvestamise võimalust kasutanud vähesed täiskasvanud õppijad.
- HJK ja TT ÕKR õppijate rahulolu tugiteenustaga on kõrge (allikas: ÕKRde eneseanalüüsid): nt HJK ÕKR oli rahulolu perioodil 2015-2019 keskmiselt 95% (koolis keskmiselt 84%); TT ÕKR perioodil 2016-2020 keskmiselt 86% (koolis keskmiselt 83%).

Õppe tulemuslikkuse näitajate trendide analüüs.

- Kool on arengukava eesmärkide elluviimise seireks määratlenud asjakohased mõõdikud ja sihtväärtused kehtivas arengukavas. Igal aastal toimub arengukava tegevuskava täitmise hindamine nii ÕKR kui kooli tasandil.
- Tabelites esitatud andmed pärinevad kooli andmebaasist (ÕKRde eneseanalüüs).

• Andmed lõpetanute tööturul rakendumise kohta:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HJK ÕKR, %	94	71	100	91	100	
TT ÕKR, %	60	61	58	67	75	
Sihtväärtus, %		73		80	80	85

- Tabelis esitatud andmetest lähtub, et lõpetanute tööturul rakendumine on valdavalt positiivses trendis; HJK ÕKR näitajad on kõrgemad ka kooli sihtväärtusest: töökohapõhised õppijad on õppimise ajal oma töökohas ja jätkavad peale lõpetamist seal tööd, tõustes sageli õpingute ajal või peale seda karjääriredelil.
- Kuna TT ÕKR õppijate hulgas on palju põhikoolijärgseid ja HEV-õppijad, siis on üsna loomulik, et nende hulgas on rohkem erialavalikus kahtlejad ja seetõttu on ka nende hõivatus madalam.

• Andmed lõpetanute edasiõppimise kohta:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HJK ÕKR, %	0	0	3	0	0	
TT ÕKR, %	14	13	18	16	9	
Sihtväärtus, %	-	-	-	-	-	-

- Tabelis esitatud andmetest lähtub, et HJK ÕKR edasiõppijate osakaal on väike - 0-3% ja TT ÕKR edasiõppijate osakaal keskmiselt on 14%; HJK ÕKR madal tase on ÕKR eneseanalüüsi ja vestluste põhjal seotud sellega, et Eestis napib kõrghariduse tasemel edasiõppimise võimalusi ja pigem valivad õppijad horisontaalse karjääri (sh õpivad valdkonnaga seotud erialasid kutseõppeasutustes).

• Andmed õppijate rahulolu trendide kohta (õppesisu, õppemeetodid, hindamine; õpikeskkond jms):

- ÕKRd koguvad regulaarselt andmeid erinevate rahuloluaspektide kohta nii küsitluste kui vestluste jm tagasiside vormide kaudu;
- Kooli kehtivas arengukavas on määratletud sihtväärtused rahulolutasemele õppe sisu ning õpikeskkonna osas (vastavalt 87% ja 98%);
- Kokkuvõtvalt saab väita, et ÕKRde õppijate rahulolu tase eeltoodud aspektide lõikes on kõrge, ületab või on sarnane kooli keskmisele tasemele ja ligilähedane ka sihtväärtusele, mis annab tunnistust kõrgest õppekvaliteedist ja asjakohastest õppekorralduslikest lähenemistest.
- Detailsed andmed rahulolu aspektide kohta on kättesaadavad ÕKRde eneseanalüüsist.

- Andmed kutseeksami sooritamise trendide kohta:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HJK ÕKR, %	79	100	100	100	100	100
TT ÕKR, %	-	100	100	100	100	100
Sihtväärtus, %	45	55	65	70	80	90

- Mõlema ÕKR õppijate kutseeksamite sooritamise tulemused on viimase viie aasta jooksul maksimaalselt positiivsed, näitajad on kõrgemad ka kooli sihtväärtusest; tulemused näitavad kõrget õppekvaliteeti ja valitud lähenemisviiside asjakohasust.

- Andmed lõpetanute osakaalu trendide kohta alustanutest (väljalangevus):

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HJK ÕKR, %	52	54	31	21	44	
TT ÕKR, %	31	20	29	30	25	
Sihtväärtus, %	23	31	25	22	20	<20%

- Väljalangevus on ÕKRdes kõrge (kõrgem ka kooli sihtväärtusest). Vaatamata seni kavandatud meetmetele (õppe- ja praktikakorralduse muudatused, konsultatsiooniajad, lisaaja andmine õppevõlgnevuste kõrvaldamiseks jms) pole ÕKRdes suudetud väljalangevust olulisel määral vähendada;
- ÕKRdes on välja selgitatud peamised väljalangevuse põhjused: töökohapõhises õppes on selleks suutmatust aega planeerida, ühildada pere- ja tööelu, terviseprobleemid; koolipõhises õppes eriala sobimatus, suutmatust aega planeerida, terviseprobleemid ja kavandatud järgmiseks hindamisperioodiks täiendavaid meetmeid: nt aktiivõppe meetodite kasutamine personaalsemalt, digivahendite aktiivsem kasutamine, sh kord nädalas e-õppe päevad, kutsevaliku aasta edasine rakendamine, õppijatega pideva kontakti hoidmine, õppijate teadlikkuse ja vastutuse suurendamine; personaalne karjäärinõustamine. Kavandatud meetmete mõju on võimalik hinnata järgmisel hindamisperioodil.
- Komisjoni hinnangul on ÕKRde poolt määratletud **arenguväljakutsed õppimises ja õpetamises** asjakohased, adekvaatselt määratletud ning toetavad õppijate arengut ja õpiväljundite saavutamist:
 - Õppijate erialavaliku jätkuv toetamine (otsereklaamid kaubandusettevõtetes; eelkutseõppe üldhariduskoolides; valdkonna erialade populariseerimine; teabe-, info- ja teemapäevad õppijatele), et tagada stabiilne õppijate arv ja vähendada väljalangevust;
 - Moodle-keskkonna aktiivsem kasutamine (nt rühmapõhised Moodle kursused), et vältida õppematerjalide dubleerivat esitamist ning arendada õppijate ja õpetajate digioskusi;
 - HJK ÕKRs müügi- ja korraldajate õppekaval õppijate arengumappide digitaliseerimine (veebipõhised portfoolid);
 - Ettevõttepoolsete juhendajate osalusmäära suurendamine kolmepoolsetel hindamispäevadel;
 - Töökohapõhise õppevormi populariseerimine: protsessiskeemi koostamine ja visualiseerimine, infomaterjalide uuendamine;

- Välispraktika võimaluste jätkuv suurendamine, sh alustada välispraktikaga HJK ÕKR telemarketingi õppekaval;
- Tugikeskuse ressursside suurendamine, et pakkuda TT ÕKR õppijatele veelgi rohkem individuaalset nõustamist;
- Väljalangevuse jätkuv vähendamine: nt aktiivõppe meetodite kasutamine personaalsemalt, digivahendite/võimaluste aktiivsem kasutamine, sh kord nädalas e-õppe päevad, kutsevaliku aasta edasine rakendamine, õppijatega pideva kontakti hoidmine, õppijate teadlikkuse ja vastutuse suurendamine; personaalne karjäärinõustamine.

Järeldused

Tugevused

- ÕKRde potentsiaalsed õppijad jt huvipooled on õppimisvõimalustest informeeritud asjakohaste infokanalite ja toimivate toetavate tegevuste kaudu, mis tagab ÕKRdes stabiilse õppijate arvu.
- ÕKRde õpikeskkond on kaasaegne ja õpiväljundite saavutamiseks on loodud head tingimused.
- Õppekorraldus, sh praktikakorraldus on ÕKRdes läbimõeldud, paindlik ja õppijakeskne ning toetab igati õppijate arengut ja õpiväljundite saavutamist.
- Õppesisu, -metoodika ja hindamiskriteeriumid on asjakohaselt määratletud ja toetavad õpiväljundite saavutamist: õppetöös kasutatakse valdavalt aktiivõppe meetodeid, mille valik lähtub õppegrupi kooslusest/eripärast, moodulite lõiming toetab õppijate erialaste ja võtmepädevuste arengut, suur rõhuasetus on praktilistel tegevustel.
- ÕKRde õppijate rahulolu õpetamise, õppekorralduse ja õppekeskkonnaga on positiivne ning tööandjad hindavad kõrgelt õppijate teadmiste ja oskuste taset.
- ÕKRde tulemusnäitajate trendid on valdavalt positiivsed ning õppijad on tööturul konkurentsivõimelised, mis näitab ÕKRde õppetöö kõrget kvaliteeti. Väljalangevuse vähendamiseks on kavandatud asjakohased meetmed, kuid nende mõju saab hinnata alles järgmisel hindamisperioodil.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitusel:

- Õppetöö paindlikumaks korraldamiseks, väljalangevuse vähendamiseks ja õppijate arvu suurendamiseks soovib komisjon laiendada digilahenduste kasutamist: nt distantsõppe kogemuste analüüsi alusel digitehnoloogiate edasiarendamine, õpetajate ja õpilaste digioskuste jätkuv arendamine; e-õppe osakaalu suurendamine, sh e-kursused.
- Praktika sujuvamaks korraldamiseks TT ÕKRde soovib komisjon koostada õppijatele eraldi nimekiri ÕKR poolt tunnustatud praktikaettevõtetest erialade kaupa (et ÕKR õppija teaks, kuhu võiks minna praktikale abipagari, pagari või kondiitri erialal).
- Komisjon soovib teha TT ÕKRi pagari ja kondiitri õppekaval koostööd teiste kutseõppeasutuste ja erialavõrustikega, et ühiselt koostatud õppematerjalide abil ühtlustada erinevate kutseõppeasutuste õppe vastavust kaasajale nõuetele.

Arenguvõimalused

- Valdkondade maine tõstmiseks, ÕKRde õppimisvõimaluste täiendavaks populariseerimiseks ning stabiilse õppijate arvu tagamiseks soovib komisjon kasutada reklaammaterjalides ÕKRde õppijate ja vilistlaste edulugusid.
- Komisjon toetab HJK ÕKR õppijate ettepanekut võimaldada müügikorraldaja õppekaval õppeväljundite paremaks saavutamiseks vajaliku majandustarkvara (lao- ja müügiprogrammid) kasutamist.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud:

- **HJK ÕKR:**
 - ÕKRs töötab 18 õpetajat: kutseõpetajaid on 3 (neist üks on 4 viimast aastat olnud lapsehoolduspuhkusel), nad on lõpetanud Tallinna Ülikoolis kutsepedagoogika bakalaureuse õppekava; 1 kutseõpetaja on Teko vilistlane; 2 õpetajat omavad müüja kutsetunnistust;
 - 13 õpetajat omab magistrikraadi (nt juhtivõpetaja on haridusteaduse magister ning omab kutseõpetaja tase 7 kutset);
 - 2019/2020 õa töötas ÕKRs 11 käsunduslepinguga õpetajat (10 töömaailma esindajat ja 1 Tallinna Tehnikakõrgkooli õppejõud): nn külalisõpetajad on kaubandusettevõtete spetsialistid/juhid, ettevõttepoolsed praktikajuhendajad on enamasti oma ettevõttes tunnustatud mentorid;
 - õpetajate keskmine vanus on 52 aastat;
 - seoses õppijate arvu vähenemisega olid 2019/2020 õa õpetajad tööl osalise koormusega.
- **TT ÕKR:**
 - ÕKRs töötab 10 kutseõpetajat; 50% õpetajatest omavad magistrikraadi, 50% valdkonna kutseõpetajatest omab kutseõpetaja, kondiitri või pagari kutsetunnistust;
 - õpetajate keskmine vanus on 49 aastat.
- Õppetöö läbiviimisesse on mõlemas ÕKRs kaasatud tööandjate esindajad ja kooli vilistlased (HJK ÕKRs 10 õpetajat, TT ÕKRs 4 õpetajat), mis tagab õpetamise parema sidususe töömaailmaga ning tõstab ka õppijate rahulolu.
- Õpetajate järelkasvu on võimalik saada ka TLÜ bakalaureuse- ja magistriõppe praktikantide hulgast, kes õppijate hinnangul toovad õppetöösse "uut hingamist".
- Töölepinguga tööle asunud õpetajad osalevad õppeaasta lõpul koos õppedirektoriga ümarlual, et analüüsida tööaastat ja teha parendusettepanekuid.
- Algajale õpetajale määratakse tugiisikuks sama eriala õpetaja, keda omakorda toetab juhtivõpetaja – nii on ÕKRdes paindlikult tagatud uue õpetaja sisseelamise toetamine kogu õppeaasta vältel.
- Hinnataval perioodil uuendati kaks korda õpetaja ametijuhendit seoses õpetaja kutsestandardi muutustega; õpetajate eneseanalüüsi vormid on vastavuses ametijuhendiga ning tegevused on seostatud kooli arengukava tegevuskavaga - nii saavad õpetajad süsteemsemalt kavandada oma enesearengut, sh järgmise õppeaasta eesmärkide püstitamist.
- Regulaarselt korraldatakse ÕKRdes õpetajatele ühisüritusi, sh tunnustamisüritusi: nt HJK juhtivõpetaja oli 2016 Aasta kutseõppeasutuse õpetaja, 2017 Teko arendaja; 2019 valiti HJK kutseõpetaja Külliki Türi õpetajate päeva tunnustamisüritusel üheks õpilaste lemmikõpetajaks.

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

- Töötajate rahulolu on mõlemas ÕKRs positiivses trendis mõjutades positiivselt nii ÕKRde sisekliimat, omavahelist koostööd kui ka õppijate õppetöö tulemusi.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest, osapoolte tagasisidest ning õpetajate eneseanalüüsist:

- ÕKRde õpetajate arendamine lähtub kooli arengukava tegevuskava prioriteetidest, õppekavade vajadustest ja õpetajate eneseanalüüsi tulemustest ning toimub koolitus- ja stažeerimiskava alusel; oluliseks sisendiks nimetatud kavade koostamisele on ka arenguvestluste tulemused, mis toimuvad HJK ÕKRs 1 kord aastas ja TT ÕKRs üle aasta.
Koolituskavas on nii ÕKRde põhiseid kui ka ÕKRde üleseid koolitusi (nt graafiline visualiseerimine, mentorlus, viha regulatsioon jms); koolitustundide arv õpetaja kohta on 60-70 tundi aastas.
Koolitustel omandatust teevad õpetajad kokkuvõtte ÕKRde töökoosolekutel, rahvusvahelistest õpirännetest tehakse kokkuvõtte kõikidele kolleegidele mõeldud Erasmus+ hommikutel.
- ÕKRde õpetajad on käinud stažeerimas nii Eesti ettevõtetes kui ka nt Taanis, Soomes, Küprosel, Islandil (Erasmus+ programmi raames); stažeerimise tulemuslikkust analüüsib iga õpetaja vastava tagasisidevormi abil: nt on kaubandusettevõtetes stažeerimine aidanud õpetajatel kursis olla tööeluga ning saadud teadmisi kasutatakse igapäevaselt tundide andmisel; Soomes stažeerimisel võrreldi Eesti ja Soome töökohapõhist õpet ning saadi positiivset kinnitust oma tööle, Soome eeskujul parendati ettevõttepoolsetele juhendajatele mõeldud hindamislehti.
- Kooli juhtkonna toetusel võimaldatakse ÕKRde õpetajatele nii ajaliselt kui rahaliselt osalemist erialavõrgustikes, SA Harno kohtumistel, suvekoolides, vabariiklikel võistlustel, seminaridel jms. Saadud teadmisi ja kogemusi kasutavad ÕKRde õpetajad õppetöös ja/või jagavad neid kolleegidega.
- Õppekavade arendamisega seotud koostöö toimub ÕKRdes regulaarselt: palju arutatakse küsimusi jooksvalt; iga uue õppeaasta algul toimival töökoosolekul vaadatakse üle õppekavade rakenduskavad, praktikadokumentatsioon ja –korraldus, õppemeetodid jms ning tehakse asjakohased muudatused; kuna kõikide õpetajate õppematerjalid on näha Moodle's, siis välditakse nii dubleerimist. Vestlusest õpetajatega selgus, et arendamisel on mooduliüleste hindamisülesannete väljatöötamine.
- Komisjoni hinnangul on ÕKRde poolt määratletud **arenguväljakutsed õpetajate** kriteeriumis asjakohased, adekvaatselt määratletud ning toetavad õpetajate arengut ja seeläbi õppijate õpiväljundite saavutamist:
 - Õpetajate täiskasvanute koolitaja (andragoogi) kompetentside arendamine: nt vastavad koolitused töökohapõhises õppes õpetavatele õpetajatele, ettevõtete praktikajuhendajatele;
 - Õpetajate juhtimisoskuste ja eneseanalüüsioskuste arendamine õppekvaliteedi tõstmiseks: nt vastavad koolitused, supervisioon, mentorlus;
 - Jätkata õpetajate välismaal stažeerimist õppekvaliteedi tõstmiseks;
 - Parima praktika jagamine: nt kolleegilt-kolleegile koolitused; süsteemne kirjalik koolituste tagasiside, koolitusmaterjalide jagamine.

Järeldused

Tugevused

- ÕKRdes töötavad kvalifitseeritud, pädevad ja pühendunud õpetajad, sh töömaailma praktikud ning töötajate väärtustamine ja nende arengu toetamine on ka kooli üks prioriteetidest (arengukava eesmärk 2).
- ÕKRde õppijate ja tööandjate rahulolu õpetajatega on kõrge. Koostöös vilistlaste ja Tallinna Ülikooliga toimub õpetajate järelkasvu tagamine.
- Õpetajad tegutsevad ühtse meeskonnana ja teevad tulemuslikult koostööd nii ÕKRde sees kui ka nende üleselt (ürituste läbiviimine, õppijate toetamine, õppekavade arendamine).

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitusel:

- Kuna HEV-õppijate määr on TT ÕKRs tõusuteel, siis soovitab komisjon koostöös õpetajatega välja töötada koolituskavad õpetajate pädevuste jätkuvaks arendamiseks HEV-õppijatega töötamisel.

Arenguvõimalused

- Kooli poolt toetada TT ÕKRi kutseõpetajaid 5. taseme vanempagari ja vanemkondiitri ning 5. taseme täiskasvanute koolitaja kutse taotlemisel, mis toetab õppekvaliteedi parendamist ja tõstab õpetajate professionaalsust.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused HJK ja TT õppekavarühmade osas.

Peamised järeldused

Tugevused

- Õppekavaarendus on ÕKRdes teadlikult ja süsteemselt juhitud protsess, mis lähtub kooli kehtiva arengukava prioriteetidest ning tööturu ja ÕKRde õppijate reaalsest vajadusest.
- Töökohapõhise õppe rakendamisel on HJK ÕKRs saavutatud häid tulemusi, mida võiks parima praktikana tutvustada ka teistele kutseõppeasutustele.
- Õppekorraldus (sh praktikakorraldus) ning õppesisu, -metoodika ja hindamiskriteeriumid on ÕKRdes läbimõeldud, ajakohased, paindlikud ja õppijakesksed ning toetavad nii õppijate arengut kui ka õppekavade õpiväljundite saavutamist.
- Õppekvaliteedi väga head taset näitab professionaalsete õpetajate olemasolu, ÕKRde õppijate rahulolu, ÕKRde tulemusnäitajate positiivsed trendid ning tööandjate positiivsed hinnangud ÕKRde õppijate teadmiste ja oskuste tasemele.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Õppetöö paindlikumaks korraldamiseks, väljalangevuse vähendamiseks ja õppijate arvu suurendamiseks soovib komisjon jätkata õpetajate ja õppijate digioskuste arendamist ning laiendada digilahenduste kasutamist: nt distantõppe kogemuste analüüsi alusel digitehnoloogiate edasiarendamine, õpetajate ja õppijate digioskuste jätkuv arendamine; e-õppe osakaalu suurendamine, sh e-kursused.
- Komisjon soovib kaaluda TT ÕKRs võimalust pikendada abipagarite õpet 60 EKAlt 90 EKAPle, mis annab parema võimaluse õppijate individuaalsuse arvestamiseks ja aitaks kaasa ka väljalangevuse vähendamisele.

Arenguvõimalused

- Valdkondade maine tõstmiseks, ÕKRde õppimisvõimaluste täiendavaks populariseerimiseks ning stabiilse õppijate arvu tagamiseks soovib komisjon kasutada reklaammaterjalides ÕKRde õppijate ja vilistlaste edulugusid.